Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Природничо-географічний факультет

Кафедра загальної та регіональної географії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан природничо-географічного факультету

_____ Л.П. Міронець

«01» ____вересня____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Туристсько-рекреаційні системи світу

галузь знань: 10 Природничі науки

спеціальність: 106 Географія

освітньо-професійна програма: Географія

мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною комісією природничо-географічного факультету
«30» серпня 2022 року
Голова
_____
(Міронець Л.П., к.пед.н, доцент)

Суми – 2022

Розробник: Корнус Олеся Григорівна кандидат географічних наук, доцент, завідувач кафедри загальної та регіональної географії

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри загальної та регіональної географії

Протокол № 1 від “29” серпня 2022 року.

Завідувач кафедри

Корнус О.Г., канд. геогр. наук, доцент

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Освітній ступінь</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Кількість кредитів – 6</td><td rowspan="15">магістр</td><td colspan="2">Обов’язкова</td></tr>
<tr><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>2-й</td><td>й</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 180</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>3-й</td><td>й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>28 год.</td><td>год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>год.</td><td>год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>120 год.</td><td>год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Консультації:</td></tr>
<tr><td>2 год.</td><td>год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
</table>

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

формування у студентів систему базових знань про умови формування, розвитку та розміщення туристсько-рекреаційних систем світу, сучасні підходи до туристичного районування світу, особливості використання туристичних та рекреаційних ресурсів у туристсько-рекреаційній діяльності, умови формування, розвитку та розміщення туристсько-рекреаційних систем світу (ТРСС), а також виявити проблеми і перспективи розвитку туризму в різних регіонах та країнах світу.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні оволодіти наступними **програмними компетентностями**:

Здатність навчатися протягом усього життя в контексті неперервної фахової підготовки і соціального життя, вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень з високим рівнем самостійності **(ЗК-1)**;

Здатність здійснювати аналіз, синтез, оцінювання ситуацію та/або завдання з метою виявляти шляхи для їх розв'язування та випрацьовувати відповідні рішення **(ЗК-5)**;

Здатність формулювати, аналізувати та синтезувати рішення наукових проблем на абстрактному рівні шляхом декомпозиції їх на складові із застосування географічних знань, готовність постійно оновлювати та накопичувати власні знання з природничої та суспільної географії **(ФК-2)**.

Здатність сприймати новоздобуті знання з природничої та суспільної географії й інтегрувати їх із уже наявними. Здатність зорієнтуватися в певній вузькій області географії, яка лежить поза межами вибраної спеціальності **(ФК-8)**.

Здатність використовувати професійні знання з фізичної, економічної та суспільної географії у процесі комплексного вивчення територій та застосовувати їх у життєвих ситуаціях **(ФК-12)**.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Перед вивченням навчальної дисципліни студенти мають оволодіти знаннями з циклу навчальних дисциплін фізичної та соціально-економічної географії.

3. Результати навчання за дисципліною

Знання:	**ПРЗ-10** **ПРЗ-11**	Визначати зміст базових понять з теорії географії, у т.ч. рекреаційної, організації господарської діяльності, а також світоглядних та суміжних наук. Демонструвати знання про туристсько-рекреаційні системи світу, сучасні підходи до туристичного районування світу, особливості туристсько-рекреаційної діяльності та перспективи розвитку рекреації та туризму в різних країнах світу.
Уміння:	**ПРУ-3** **ПРУ-10**	Уміти аналізувати сучасний стан та напрями регіонального розвитку економіки, територіальної та галузевої структури господарського комплексу при раціональному використанні всіх видів ресурсів. Вміти розкривати особливості та давати оцінку туристсько-рекреаційних ресурсів субрегіонів світу та окремих країн, пояснювати регіональні особливості розвитку світового туризму та оцінювати перспективи подальшого використання туристсько-рекреаційних ресурсів та розвитку туризму в країнах світу.
Комунікація:	**ПРК 1.** **ПРА 1**.	Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття. Уміти вчитися упродовж життя і вдосконалювати

		здобуті під час навчання компетентності з високим рівнем автономності.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	глибоко і міцно засвоїв програмний матеріал з навчальної дисципліни; вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає. Прогнозує і передбачає подальший хід явища, описує можливі наслідки, результати, що випливають з наявних даних. на основі проблемної ситуації, виділяє проблему, конструює гіпотези і перевіряє їх. При цьому студент не має утруднень при відповідях на видозмінені завдання, вільно справляється із класифікаціями, типологіями та іншими видами застосування знань, показує знайомство з монографічною літературою, правильно обґрунтовує прийняті рішення, володіє різнобічними навичками і прийомами виконання практичних робіт, володіє в повному обсязі специфічним поняттєво-термінологічним апаратом дисципліни.
82-89	твердо знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його; який не допускає суттєвих неточностей у відповідях на питання, правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, впевнено володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, коректно встановлює причинно-наслідкові зв’язки.
74-81	знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його, але допускає деякі неточності під час відповіді; правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання. Самостійно відтворює знання з елементами перетворення. Застосовує їх у видозміненій, але близькій до типової ситуації, однак потребує допомоги викладача. Дає свою власну інтерпретацію матеріалу (пояснення, короткий виклад). Уміє встановлювати причинно-наслідкові зв’язки, здійснює перенесення дій.
64-73	має знання лише основного матеріалу, але не засвоїв його окремих деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушення послідовності у викладі програмного матеріалу і відчуває утруднення при виконанні практичних робіт і розв’язанні задач.
60-63	самостійно відтворює інформацію та застосовує її у типовій ситуації, але при цьому виявляє невпевненість у своїх діях. На основі фактів робить висновки, але за допомогою викладача, намагається зробити звіт про виконані дії.
35-59	не знає більшої частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки; не володіє у достатньому обсязі поняттєво-термінологічним апаратом науки; невпевнено, із помилками виконує практичні завдання; не вміє наводити приклади із життя та встановлювати причинно-наслідкові зв’язки; відтворює інформацію лише на основі зовнішньої підказки.
1-34	має загальне уявлення про навчальну дисципліну, знання програмного матеріалу носить фрагментарний характер, відповіді на запитання дає «так» чи «ні».

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль										Разом	Сума
РОЗДІЛ 1			РОЗДІЛ 2								
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	60	100
5	5	10	5	5	5	5	5	5	10		
Контроль самостійної роботи											
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40	

Згідно Положення «Про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» від 27.04.2020 р., можливе зарахування результатів навчання з окремої теми/тем, розділу, індивідуального завдання (контрольної роботи) чи дисципліни в цілому, здобутих за цими видами освіти. Обсяг зарахування в годинах/кредитах ECTS визначається згідно переліку компетентностей і результатів навчання, передбачених даною робочою програмою. Зарахування результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється у відповідності до пунктів 3.6-3.9 названого Положення.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	**A**	відмінно
82 - 89	**B**	добре
74 - 81	**C**	
64 - 73	**D**	задовільно
60 - 63	**E**	
35-59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та формами оцінювання є: усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, індивідуальне навчально-дослідне завдання, презентація, залік. Оцінювання знань, навичок магістрантів враховує всі види занять, які передбачені програмою навчальної дисципліни. Загальна оцінка з дисципліни складається з поточних оцінок, які магістрант отримує під час практичних занять, виконання завдань самостійної роботи, контрольних робіт.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ПОШИРЕННЯ ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Тема 1.1. Рекреація та рекреаційна діяльність. Сутність і значення рекреаційної діяльності. Рекреація як сфера господарчої діяльності, її місце в розвитку національних економік. Основний категорійний апарат дисципліни Становлення та основні етапи розвитку рекреації. Структура рекреаційної діяльності. Динамізм та диверсифікація як

головні особливості сучасної рекреації. Методи вивчення дисципліни «Туристсько-рекреаційні системи світу».

Тема 1.2. Теоретичні основи формування та функціонування туристсько-рекреаційних систем. Системи і комплекси. Туристсько-рекреаційні системи. Функціонально-галузева структура ТРС. Організаційно-управлінська структура ТРС. Принципи і фактори розміщення туристсько-рекреаційних систем. Передумови виникнення туристсько-рекреаційних систем. Фактори розвитку туристсько-рекреаційних систем.

Тема 1.3. Туристичні та рекреаційні ресурси як основа розвитку туристсько-рекреаційних систем. Сутність туристичних та рекреаційних ресурсів. Кількісні та якісні характеристики туристичних ресурсів. Підходи до оцінювання туристичних ресурсів. Класифікація туристсько-рекреаційних ресурсів.

РОЗДІЛ 2. ГЕОГРАФІЯ ТЕРИТОРІАЛЬНО-РЕКРЕАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Тема 1.4. Рекреаційне районування світу та України. Поняття рекреаційного районування. Умови та фактори районоутворення. Визначення рекреаційного району. Таксономічні одиниці рекреаційного районування. Рекреаційне районування України та світу.

Тема 1.5. Характеристика туристсько-рекреаційних систем України. Загальна характеристика туристсько-рекреаційної системи України. Територіальна структура рекреаційної системи України. Варіанти рекреаційного районування України. Причорноморська ТРС. Карпатсько-Подільська ТРС. Поліcько-Столична ТРС. Придніпровсько-Донецька ТРС. Харківська ТРС.

Тема 1.6. Європа – провідний рекреаційний регіон. Загальна характеристика Європейського туристичного регіону. Південноєвропейська ТРС. Північноєвропейська ТРС. Західноєвропейська ТРС. Центрально-східноєвропейська ТРС.

Тема 1.7. Ресурси Азійсько-тихоокеанського туристичного регіону. Загальна характеристика Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону. Південноазійська ТРС. Північно-Східноазійська ТРС. Південно-Східноазійська ТРС. Австралія і Океанія.

Тема 1.8. Характеристика Африканської та Антарктичної туристсько-рекреаційних сисмем. Африканська ТРС. Антарктична ТРС

Тема 1.9. Ресурси Близькосхідного туристичного регіону. Загальна характеристика Близького Сходу. Єгипет. Йорданія. Ліван. Саудівська Аравія. Сирія.

Тема 1.10. Характеристика туристсько-рекреаційних систем Північної та Південної Америки. Північноамериканська ТРС. Центральноамериканська ТРС. Карибська ТРС. Південноамериканська ТРС.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р
Розділ 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ПОШИРЕННЯ ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНИХ СИСТЕМ												
Тема 1. Рекреація та рекреаційна діяльність	13	2	1			10	20					
Тема 2. Теоретичні основи формування та функціонування	13	2	1			10	20					

туристсько-рекреаційних систем												
Тема 3. Туристичні та рекреаційні ресурси як основа розвитку туристсько-рекреаційних систем	14	2	2			10	23					
Разом за розділом 1	**40**	**6**	**4**			**30**	**63**					
Розділ 2. ГЕОГРАФІЯ ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНИХ СИСТЕМ												
Тема 4. Рекреаційне районування світу та України.	14	2	2			10	16					
Тема 5. Характеристика туристсько-рекреаційних систем України.	18	4	4			10	17					
Тема 6. Європа – провідний рекреаційний регіон	32	6	6			20	15					
Тема 7. Ресурси Азійсько-тихоокеанського туристичного регіону	16	2	4			10	16					
Тема 8. Характеристика Африканської та Антарктичної туристсько-рекреаційних систем	21	2	4			15	20					
Тема 9. Ресурси Близькосхідного туристичного регіону	14	2	2			10	20					
Тема 10. Характеристика туристсько-рекреаційних систем Північної та Південної Америки	25	4	4		2	15	15					
Разом за розділом 2	140	22	26		2	90	117					
Усього годин	**180**	**28**	**30**		**2**	**120**	**180**					

Теми практичних занять

№ заняття	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1.	Основи рекреаційної географії. Класифікація рекреаційної діяльності.	1	
2.	Особливості формування та функціонування туристсько-рекреаційних систем	1	
3.	Характеристика туристсько-рекреаційних ресурсів країн світу	2	

4.	Рекреаційне районування світу.	2	
5.	Характеристика туристсько-рекреаційних систем України.	4	
6	Характеристика Європейського туристичного регіону	6	
7.	Характеристика Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону	4	
8.	Оцінка туристсько-рекреаційних систем Африки та Антарктики	4	
9.	Характеристика Близькосхідного туристичного регіону	2	
10.	Характеристика туристсько-рекреаційних систем Північної та Південної Америки.	4	
	Разом	**30**	

Теми лабораторних занять

Виконання лабораторних робіт даною робочою програмою не передбачено.

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Полчанінова І. Л., Поколодна М. М. Рекреаційні комплекси світу : навч. посібник. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 107 с. https://eprints.kname.edu.ua/51762/1/2017%2035%D0%9D%20%D0%9F%D0%95%D0%A7%20%D0%A0%D0%9A%D0%A1_%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0%20%E2%80%94%20%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf
2. Рекреаційні комплекси світу: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни для студентів напряму підготовки 6.140103 «Туризм». Полтава – 2016. 71 с. http://www.tourism.puet.edu.ua/files/lic2016bac/rcs3.pdf
3. Сюткін С. І. Розвиток подієвого туризму в Сумській області / Сюткін С. І., Корнус А. О., Корнус О. Г., Данильченко О. С. // Туризм: міжнародний досвід та національні пріоритети: матеріали І Всеукр. наук.-практ. конф., 26 травня 2017 р. Житомир: Вид-во ФОП Євенюк О.О., 2017. С. 129-136. http://repository.sspu.sumy.ua/handle/123456789/1874
4. Tulokhonov A., Maksanova L., Budaeva D., Karnaukh I. Geo-ecological aspects of the territorial organization of tourist and recreational activities // MATEC Web of Conferences 193, 05018 (2018). https://doi.org/10.1051/matecconf/201819305018
5. Siutkin S. Resources and opportunities for the development of event tourism in Ukraine/ S. Siutkin, A. Kornus, O. Kornus, O. Danylchenko // Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Turystyki i Ekologii. – 2017. – Tom 11. Rocznik VI. No 1. – 0,91 д.а. ICV 2016:61,35.
6. Kornus O., Siutkin S., Kornus A. Industrial tourism in Sumy region: resources and perspectives // Часопис соціально-економічної географії. 2019. Вип. 26. С. 35-44. http://repository.sspu.sumy.ua/handle/123456789/7597
7. Yavorska V.V., Hevko I.V., Sych V.A., Kolomiyets K.V. Periodization of the studies of territorial organization of recreation and tourism // Journ.Geol.Geograph.Geoecology, 27(3), 520-528. https://geology-dnu.dp.ua/index.php/GG/article/view/547.
8. Arkhypova L., Fomenko N., Kinash I., Golovnia O. Territorial recreational systems and sustainable development // Proceedings of the 2019 7th International Conference on Modeling, Development and Strategic Management of Economic System (MDSMES 2019). https://dx.doi.org/10.2991/mdsmes-19.2019.36.

Додаткові

1. Навчально-методичний посібник до організації самостійної роботи та практичних (семінарських) занять з дидактичним забезпеченням дисципліни «Рекреаційні комплекси світу» для студентів спеціальності 7.14010301 – Туризмознавство / Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника ; [укладач

Калуцький І. Ф.]. – Івано-Франківськ : Лік, 2014. – 72 с. http://194.44.152.155/elib/local/958.pdf
2. Нємець Л. М. Туристсько-рекреаційні ресурси світу : навчально-методичний посібник / Л. М. Нємець, Г. О. Кулєшова, А. В. Соколенко. Харків, ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. 102 с. https://tourlib.net/books_ukr/njemec.htm
3. Рекреаційна географія: письмові консультації / Укл.: Л.А. Савранчук, В.Г. Явкін. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. 110 с. https://tourlib.net/books_ukr/savranchuk.htm
4. Пушкар Б.Т., Пушкар З.М. Територіальна організація рекреаційного господарства регіону. Тернопіль: «Вектор» 2014. 196 с. http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/2589/1/%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%3D%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%BA%D0%B0.pdf
5. Скрипник Н.Я., Сердюк А. М. Рекреаційна географія: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 296 с. https://cul.com.ua/preview/rekr_geo.pdf

Інформаційні ресурси

1. Сайт «Все курорты» [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.all-kurort.ru
2. World Tourism Organization [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.world-tourism.org
3. World Travel & Tourism Council [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.wttc.org/eng/Home/